Tauw

Nader onderzoek vleermuizen

A'dam SOK Groen: Zuidas British School

7 november 2019

Verantwoording

Titel	Nader onderzoek vleermuizen A'dam SOK Groen: Zuidas British School
Opdrachtgever	Ingenieursbureau Gemeente Amsterdam
Projectleider	[redacted]
Auteur(s)	[redacted]
Tweede lezer	[redacted]
Uitvoering meet- en inspectiewerk	[redacted]
Projectnummer	1270978
Aantal pagina's	13
Datum	7 november 2019
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
T +31 30 28 24 82 4
E info.utrecht@tauw.com

Inhoud

1 Inleiding 4
1.1 Aanleiding 4
1.2 Huidige situatie en beoogde werkzaamheden 4
1.3 Leeswijzer 5
2 Methode 6
2.1 Doel onderzoek 6
2.2 Verwachte soorten en functies 6
2.3 Mogelijke effecten 6
2.4 Veldwerk 6
3 Resultaten en effectbeschrijving 9
3.1 Veldbezoek 23 mei 2019 9
3.2 Veldbezoek 17 juni 2019 9
3.3 Veldbezoek 1 juli 2019 9
3.4 Veldbezoek 2 september 2019 10
3.5 Veldbezoek 30 september 2019 10
3.6 Samenvatting 10
4 Concusies en aanbevelingen 12
4.1 Aanleiding 12
4.2 Aanwezige functies vleermuizen in plangebied 12
4.3 Vervolg en mogelijke maatregelen 12
5 Literatuur 13

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

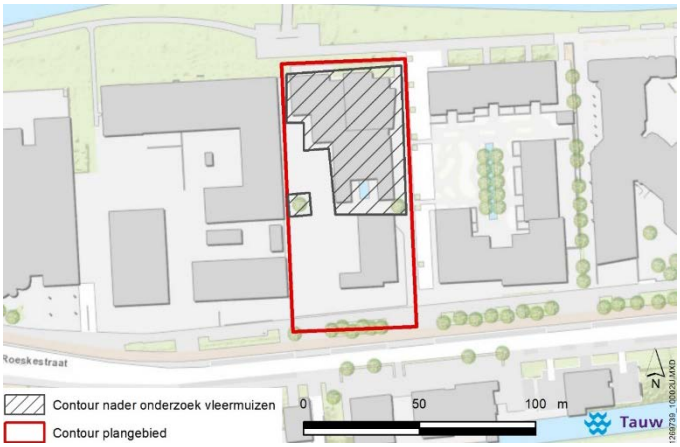
De gemeente Amsterdam is voornemens een (her)inrichting van het terrein van de British School in Amsterdam te realiseren. Tauw heeft deze werkzaamheden in 2019 getoetst aan de natuurwet- en regelgeving (Tauw, 2019). Uit deze quickscan is gebleken dat het voornemen mogelijk negatieve effecten heeft op vleermuizen, die beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming (Wnb). De kans bestaat dat als gevolg van de werkzaamheden vleermuizen worden verstoord, gedood of verwond of dat (essentiële) onderdelen van het leefgebied worden vernietigd. De Wnb (onderdeel soortbescherming) gaat uit van het voorzorgsbeginsel en stelt dat een overtreding van verbodsbepalingen met zekerheid moet worden uitgesloten. Uitsluitsel is alleen mogelijk op basis van voldoende en actuele gegevens. Wanneer negatieve effecten op soorten mogelijk zijn, en wanneer op basis van het oriënterend veldbezoek of actuele verspreidingsgegevens niet met zekerheid vast te stellen is of een soort aanwezig is, is nader onderzoek naar de aanwezigheid van deze soorten noodzakelijk. Tauw heeft in opdracht van de gemeente Amsterdam dit nader onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd.

Wanneer de werkzaamheden daadwerkelijk negatieve effecten op beschermde soorten veroorzaken, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen en om het doden en verwonden van beschermde soorten te voorkomen. Deze maatregelen moeten bij een ontheffingsaanvraag worden voorgelegd aan het bevoegd gezag (ODNHN). Op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn (Wet natuurbescherming, artikel 3.8, lid 5) kan een ontheffing worden aangevraagd voor het verstoren van individuen en het aantasten van leefgebied van beschermde soorten. Bij het aanvragen van een ontheffing dient de aanwezigheid van de betreffende soort te zijn aangetoond. Hierbij geldt een ‘omgekeerde bewijslast’ waarbij de initiatiefnemer verantwoordelijkheid draagt.

1.2 Huidige situatie en beoogde werkzaamheden

Het gaat om het terrein van de British School te Amsterdam (figuur 1.1). Het plangebied bestaat vooral uit bebouwing en bestrating met enkele bomen en struiken. Rond het plangebied liggen andere gebouwen, straten, groen en water. Ten noorden van het plangebied ligt het Zuider Amstelkanaal. Ten westen van het plangebied ligt de rondweg S108. Ten zuiden van het plangebied loopt de Fred. Roeskestraat en daar ten zuiden van ligt de begraafplaats ‘Buitenveldert’. De British School bestaat uit enkele gebouwen die deels uit staal gebouwd zijn en deels gemetseld zijn.

De beoogde ontwikkeling betreft de sloop van de huidige bebouwing op het terrein, hierbij wordt ook de begroeiing verwijderd. Vervolgens wordt het terrein bouwrijp gemaakt om er later nieuwbouw te bouwen. De sloop en het bouwrijp maken van het terrein staan gepland vanaf september 2020.

Figuur 1.1 Ligging van het plangebied met contour van nader onderzoek (L) en de huidige situatie (R)

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is de methode voor het vleermuisonderzoek beschreven. Hoofdstuk 3 beschrijft de resultaten van het vleermuisonderzoek. In hoofdstuk 4 is uitgewerkt wat de consequenties zijn ten aanzien van de aangetroffen beschermde natuurwaarden en welke vervolgstappen nodig zijn om te voldoen aan de bepalingen van de Wet natuurbescherming.

2 Methode

2.1 Doel onderzoek

Het doel van het soortgericht onderzoek is om aan te tonen of en hoe het plangebied van belang is voor vleermuizen. Indien het plangebied een belangrijke functie vervult voor één of meerdere vleermuissoorten dan wordt een afweging gemaakt of de beoogde ontwikkeling de staat van instandhouding van de soort(en) beïnvloedt. De Wet natuurbescherming beschermt niet alleen de instandhouding van soorten, maar ook individuen.

Wanneer een ontwikkeling de instandhouding van een soort en/of één of enkele individuen schaadt, dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen. De benodigde mitigerende maatregelen dienen te worden opgenomen in een (nader uit te werken) mitigatieplan dat als basis voor een ontheffingsaanvraag dient.

2.2 Verwachte soorten en functies

Uit verspreidingsgegevens en op basis van het oriënterend veldbezoek (Tauw, 2019) kan de aanwezigheid van vleermuizen in het plangebied niet worden uitgesloten. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen functies als verblijfplaats, foerageergebied en vliegroute.

Functie: verblijfplaats

Negatieve effecten op verblijfplaatsen van gebouw- en boombewonende soorten konden niet worden uitgesloten in de quickscan. Voor gebouwbewonende soorten geldt: zomer-, kraam-, paar- en kleine winterverblijfplaats. Voor boombewonende soorten geldt: zomer- en paarverblijfplaats. Dit betreft soorten als gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis en watervleermuis.

Functie: foerageergebied en vliegroute

In het plangebied zijn geen essentiële vliegroutes en/of essentieel foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op foerageergebied en vliegroutes van soorten konden in de quickscan worden uitgesloten.

2.3 Mogelijke effecten

Door de werkzaamheden worden mogelijk verblijfplaatsen vernietigd en daarbij kunnen vleermuizen worden verstoord en/of verwond of gedood.

2.4 Veldwerk

Het vleermuizenonderzoek is uitgevoerd met behulp van een batdetector (type: Petterson D240X). Een batdetector is een apparaat dat ultrasone geluiden, die een vleermuis maakt, omzet in voor de mens hoorbare tikkende geluiden. Aan de hand van onder andere het ritme en de frequentie waarop de vleermuis het beste wordt gehoord, de zogenaamde piekfrequentie, kan in veel gevallen worden bepaald om welke vleermuissoort het gaat. Voor het determineren van soorten wordt gebruik gemaakt van opnameapparatuur en het programma BatSound.

In totaal zijn vijf veldbezoeken uitgevoerd. Elk veldbezoek is uitgevoerd door twee personen. Meerdere bezoeken zijn nodig, omdat vleermuizen gebruik maken van een netwerk van verblijfplaatsen en foerageergebieden die in verschillende perioden in het jaar worden gebruikt. Door de bezoeken te spreiden wordt een beter beeld verkregen van de aanwezigheid van vleermuizen in het plangebied en hiermee van de betekenis van het plangebied voor vleermuizen.

De veldbezoeken zijn allemaal uitgevoerd buiten de hekken van de British School aan de noordzijde (parkstrook langs het Zuider Amstelkanaal), oostzijde (voetpad tussen schoolterrein en naastgelegen woongebouw), zuidzijde (F. Roeskestraat) en westzijde (op het terrein van de naastgelegen Rietveld Academie / Sandberg Instituut). Vanaf buiten de hekken was goed zicht op het plangebied, dit gaf geen beperkingen. Veldbezoek 5 is ook uitgevoerd binnen de hekken van de British School.

Vleermuizen zijn vooral bij (redelijk) gunstige weersomstandigheden actief. Het onderzoek is uitgevoerd bij geen of weinig neerslag, niet te veel wind en een minimum temperatuur van 12°C. In tabel 2.1 zijn de data en weersomstandigheden van elk veldbezoek weergegeven. Alle veldbezoeken zijn conform vleermuisprotocol 2017 uitgevoerd (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, 2017).

Het vijfde bezoek was in eerste instantie gepland op 27 september. Echter, dat was een zeer regenachtige avond. Het bezoek werd daarom uitgesteld en verplaatst naar 30 september. Het leek een droge avond te worden tot ruim na de geplande tijd van 22.00 tot 24.00 uur, maar in de loop van die dag bleek de voorspelde regen steeds vroeger te komen. Na 30 september kon het onderzoek niet worden uitgevoerd vanwege datumoverschrijding van het vleermuisprotocol (2017). Ondanks dat het onderzoek eerder op de avond is uitgevoerd heeft dit geen invloed gehad op de onderzoeksresultaten vanwege de weinig waargenomen vleermuisactiviteit in het gehele seizoen.

Tabel 2.1 Data en weersomstandigheden van de uitgevoerde veldbezoeken voor vleermuizen

Datum veldbezoek	Dagdeel	Tijd	Focus	Weersomstandigheden
23 mei 2019	Avond	21.30 tot 00.00	Gebouwbewonende soorten: zomer- en kraamverblijfplaats Boombewonende soorten: zomerverblijfplaats	Droog, nagenoeg windstil, helder en ±19°C
17 juni 2019	Nacht	02.00 tot 05.00	Gebouwbewonende soorten: zomer- en kraamverblijfplaats Boombewonende soorten: zomerverblijfplaats	Droog, nagenoeg windstil, helder en ±14°C
01 juli 2019	Avond	22.00 tot 00.30	Gebouwbewonende soorten: zomer- en kraamverblijfplaats Boombewonende soorten: zomerverblijfplaats	Droog, nagenoeg windstil, helder en ±14°C

Datum veldbezoek	Dagdeel	Tijd	Focus	Weersomstandigheden
02 september 2019	Avond	22.45 tot 00.45	Gebouwbewonende soorten: kleine winter- en paarverblijfplaats Boombewonende soorten: paarverblijfplaats	Droog, windkracht 2, half bewo kt en ±16°C
30 september 2019	Avond	19.50 tot 22.00	Gebouwbewonende soorten: kleine winter- en paarverblijfplaats Boombewonende soorten: paarverblijfplaats	Droog, nagenoeg windstil, bewo kt en ±15°C

3 Resultaten en effectbeschrijving

Tijdens alle veldbezoeken zijn in het parkgedeelte langs het Zuider Amstelkanaal foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen.

3.1 Veldbezoek 23 mei 2019

Het veldbezoek op 23 mei 2019 vond plaats in de avond van 21.30 uur tot 00.00 uur. De focus lag op zomer- en kraamverblijfplaatsen in gebouwen en zomerverblijfplaatsen in bomen. De weersomstandigheden waren gunstig.

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied 5 keer in een groepsgrootte tot maximaal 3 gewone dwergvleermuizen foeragerend waargenomen. Er is 1 gewone dwergvleermuis verplaatsend naar het zuidelijk deel van het plangebied waargenomen. De ecologen verwachtten dat de vleermuizen vanuit de woonwijk (noord) naar de begraafplaats (zuid) vliegen om te foerageren. De vleermuizen kwamen niet vanaf het schoolterrein. Er zijn geen andere soorten waargenomen. Er zijn geen zomer- en/of kraamverblijfplaatsen in gebouwen en/of zomerverblijfplaatsen in bomen aangetroffen.

3.2 Veldbezoek 17 juni 2019

Het veldbezoek op 17 juni 2019 vond plaats in de nacht van 02.00 uur tot 05.00 uur. De focus tijdens het veldbezoek lag op zomer- en kraamverblijfplaatsen in gebouwen en zomerverblijfplaatsen in bomen. De weersomstandigheden waren gunstig.

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied 2 gewone dwergvleermuizen foeragerend waargenomen. Er zijn 2 keer in een groepsgrootte tot maximaal 4 gewone dwergvleermuizen overvliegend waargenomen. De vleermuizen kwamen niet vanaf het schoolterrein. Er zijn geen andere soorten waargenomen. Er zijn geen zomer- en/of kraamverblijfplaatsen in gebouwen en/of zomerverblijfplaatsen in bomen aangetroffen.

3.3 Veldbezoek 1 juli 2019

Het veldbezoek op 1 juli 2019 vond plaats in de avond van 22.00 uur tot 00.30 uur. De focus tijdens het veldbezoek lag op zomer- en kraamverblijfplaatsen in gebouwen en zomerverblijfplaatsen in bomen. De weersomstandigheden waren gunstig.

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied 2 keer in een groepsgrootte tot maximaal 2 gewone dwergvleermuizen foeragerend waargenomen. Er is 4 keer één gewone dwergvleermuis overvliegend over het plangebied van noord naar zuid waargenomen. Het terrein van de British School dient als passage tussen de hoge gebouwen oost en west van het terrein. Er zijn geen andere soorten waargenomen. Er zijn geen zomer- en/of kraamverblijfplaatsen in gebouwen en/of zomerverblijfplaatsen in bomen aangetroffen.

3.4 Veldbezoek 2 september 2019

Het veldbezoek op 2 september 2019 vond plaats in de avond van 22.45 uur tot 00.45 uur. De focus tijdens het veldbezoek lag op kleine winter- en paarverblijfplaatsen in gebouwen en paarverblijfplaatsen in bomen. De weersomstandigheden waren gunstig.

Tijdens het veldbezoek is 4 keer één gewone dwergvleermuis foeragerend waargenomen. Er is 3 keer één gewone dwergvleermuis met territoriumgedrag (baltsvluchten van roepende mannetjes) waargenomen. Er zijn geen andere soorten waargenomen. Er zijn geen winter- en paarverblijfplaatsen in gebouwen en/of paarverblijfplaatsen in bomen aangetroffen.

3.5 Veldbezoek 30 september 2019

Het veldbezoek op 30 september 2019 vond plaats in de avond van 19.50 uur tot 22.00 uur. De focus tijdens het veldbezoek lag op kleine winter- en paarverblijfplaatsen in gebouwen en paarverblijfplaatsen in bomen. De weersomstandigheden waren gunstig.

Tijdens het veldbezoek is een gewone dwergvleermuis foeragerend waargenomen en is 3 keer één gewone dwergvleermuis overvliegend waargenomen. Verder is 3 keer één ruige dwergvleermuis overvliegend waargenomen en is 1 ruige dwergvleermuis met territoriumgedrag (baltsvluchten van roepende mannetjes) waargenomen. Er zijn geen andere soorten waargenomen. Er zijn geen winter- en paarverblijfplaatsen in gebouwen en/of paarverblijfplaatsen in bomen aangetroffen.

3.6 Samenvatting

Tijdens de veldbezoeken zijn gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis in en in de omgeving van het plangebied aangetroffen (figuur 3.1).

Tijdens de veldbezoeken zijn zowel in de gebouwen als in bomen van het plangebied geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen.

Tijdens veldbezoek 4 en 5 is in en in de omgeving van het plangebied 3 keer één gewone dwergvleermuis en 1 ruige dwergvleermuis met territoriumgedrag (baltsvluchten van roepende mannetjes) waargenomen (figuur 3.2).

Het terrein van de British School dient voor vleermuizen als passage tussen de hoge gebouwen oost en west van het terrein om zich vanuit de woonwijk (noord) naar de begraafplaats (zuid) te verplaatsen en daar te foerageren.

Figuur 3.1 Waarneemlocaties gewone dwergvleermuis (blauwe pin) en ruige dwergvleermuis (roze driehoek). Het gaat allemaal om losse waarnemingen.

Figuur 3.2 Tijdens veldbezoeken 4 waargenomen gewone dwergvleermuizen met territoriumgedrag (blauwe sterren) en tijdens veldbezoek 5 waargenomen ruige dwergvleermuizen met territoriumgedrag (roze ster). Er waren gaan aanwijzingen voor (paar)verblijfplaatsen.

4 Concusies en aanbevelingen

4.1 Aanleiding

De gemeente Amsterdam is voornemens een (her)inrichting van het terrein van de British School in Amsterdam te realiseren. Tauw heeft in opdracht van gemeente Amsterdam nader onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd.

4.2 Aanwezige functies vleermuizen in plangebied

Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen in gebouwen en/of bomen aangetroffen in en nabij het plangebied. Het voornemen heeft daarom geen negatieve effecten op essentiële gebruiksfuncties van het leefgebied van vleermuizen.

4.3 Vervolg en mogelijke maatregelen

Vleermuizen maken gebruik van de directe omgeving van het plangebied om (kortstondig) te foerageren. Het terrein van de British School dient voor vleermuizen als passage tussen de hoge gebouwen oost en west van het terrein om vanuit de woonwijk (noord) naar de begraafplaats (zuid) verplaatsen en daar te foerageren.

Als de (her)inrichting wordt gerealiseerd, dan dient er rekening gehouden te worden met vleermuizen. Er moet zoveel mogelijk overdag gewerkt te worden. Indien het toch nodig is om ’s nachts te werken dient men alleen aan te lichten wat nodig is.

5 Literatuur

BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis Pipistrellus pipistrellus, juli 2017.

Kapteyn, K., 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt en Co, Haarlem & Provincie Noord-Holland, Haarlem.

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Limpens, H.J.G.A., P. Twisk & G. Veenbaas, 2004. Met vleermuizen overweg. Dienst Weg- en Waterbouwkunde, Delft & Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem.

Tauw, 2019. SOK Groen: Toetsing Wnb Zuidas: British School Roeskestraat. Met kenmerk R003-1269739RGR-V02, d.d. 9 april 2019.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017) Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl.